

1. Groot zijn door je klein te maken

Jakobus schrijft een brief aan de 'twaalf stammen die in de verstrooiing' zijn. In feite zijn wij dat ook: kerk in de verstrooiing. We beleven deze dienst op allerlei verschillende plekken. Hoe lang het ook duurt: het blijft pijnlijk om niet gewoon onbezorgd naar de kerk te kunnen. En het is ronduit schrijnend om niet onbekommerd mensen uit te kunnen nodigen: 'Kom ook, zondag!' We mogen God dankbaar zijn voor elke versoepeling van de maatregelen, maar het blijft moeilijk dat we het Heilig Avondmaal niet met elkaar kunnen vieren, gewoon, met de hele gemeente, hier in de kerk. Ik werd getroffen door die woorden van Jakobus, dat hij schrijft aan de 'twaalf stammen in de verstrooiing'. Het leek me daarom mooi om de komende tijd in de diensten wat meer uit deze brief te lezen. Wat heeft Jakobus te zeggen tegen christenen die verstrooid zijn?

Eerst iets over deze schrijver, Jakobus. Wie is dat eigenlijk? Jakobus, eigenlijk heet hij gewoon Jakob. 'Jakobus' is de vergriekste vorm van die naam. In het Nieuwe Testament zijn verschillende mensen die Jakobus heten. Eén van de meest bekende is Jakobus, de broer van Johannes. Petrus, Jakobus en Johannes, dat waren de drie meest intieme vrienden van Jezus, de discipelen die Hem het meest na stonden. Maar dié Jakobus, de broer van Johannes, is al vrij jong vermoord door koning Herodes, hij is onthoofd.

Dan is er nog een discipel die Jakobus heette: Jakobus, de zoon van Alfeüs, maar van die Jakobus weten we niet zoveel. Hij was ook wat minder bekend. Veel bekender was Jakobus, de jongere broer van Jezus, zoon van Jozef en Maria. Over die Jakobus lezen we veel in het boek Handelingen. Hij staat in hoog aanzien en heeft de leiding over de gemeente in Jeruzalem. En vanaf de eerste eeuwen is algemeen aangenomen dat die Jakobus de schrijver is van deze brief.

Dat is trouwens heel bijzonder, want in de Evangeliën lezen we dat de broers van Jezus eerst eigenlijk totaal niet in Jezus geloofden. In Markus 3: 21, daar staat zelfs dat Zijn familieleden over Jezus zeiden: 'Hij is niet goed bij Zijn hoofd!' Ook die vernedering heeft Jezus moeten dragen...

Maar rondom de tijd van het kruis en de opstanding van de Here Jezus is er iets gebeurd. De broers van Jezus draaien om. In 1 Korinthe 15 schrijft Paulus dat Jezus na Zijn opstanding verschenen is aan Jakobus. Dat moet ongelooflijke indruk hebben gemaakt op Jakobus. Want hier, in deze brief, stelt hij zich voor als 'een dienstknecht van God en van de Here Jezus Christus'. Een 'dienstknecht', je kunt ook vertalen 'een slaaf'. Hij heeft Zijn oudere Broer leren kennen als zijn Heer, zijn Verlosser, zijn Koning, zijn Meester, en hij wil nog maar één ding: Jezus gehoorzamen! Jezus eren! Jezus volgen! Jezus dienen! Als je zó leeft, dan kun je véél betekenen voor anderen. Jakobus betekende héél veel voor die vroege kerk. In Handelingen 15 lezen we dat er een heel belangrijke vergadering wordt gehouden in Jeruzalem, van alle apostelen. Jakobus heeft daar op een heel natuurlijke manier de leiding. Je zou kunnen zeggen: op dat moment is Jakobus feitelijk de centrale figuur in de hele wereldkerk. Maar Jakobus kan alléén zo gróót zijn, doordat hij zichzelf kléín maakt, klein voor God en klein voor Jezus, een 'dienstknecht', een 'slaaf'. Zo werkt het in Gods Koninkrijk, ook voor jou en mij. Hoe kleiner je wordt voor Jezus, hoe meer je dienstbaar bent aan Hem, hoe meer je kunt betekenen in Zijn Koninkrijk.

2. De kwetsbaarheid van leven in de verstrooiing

Vanuit Jeruzalem schrijft Jakobus deze brief aan de 'twaalf stammen die in de verstrooiing zijn'. Wie zijn dat? Nou, in Jeruzalem brak al heel vroeg vervolging uit tegen de eerste christenen. Saulus, die later Paulus werd genoemd, was daar de drijvende kracht achter, voordat hij tot geloof in Jezus kwam. En die eerste christenen vluchtten alle kanten op. De mensen die

achterbleven, dat waren vaak de armen, de ouderen, mensen die moeilijk uit de voeten konden. En zo werd de gemeente in Jeruzalem een armlastige gemeente. In feite zie je nu in het Midden-Oosten hetzelfde gebeuren: de christenen die maar enigszins kunnen, die trekken weg, uit Syrië, uit Irak, uit Libanon, naar Europa en naar Amerika, en de achterblijvers zijn vaak de armen.

Jakobus had een bitter mens kunnen worden: 'Iedereen trekt maar weg, en wij blijven hier achter, berooid, kwetsbaar, in een stad waar we gevaar lopen.' Maar dat is niet zo! Integendeel: Jakobus voelt ook de nood van al die vluchtelingen, mensen die op allerlei verschillende plaatsen zijn terechtgekomen. En hij stuurt deze brief, juist om die vluchtelingen, overal verspreid, te

bemoedigen. *Versterking in de verstrooiing.*

Wat doet dat eigenlijk met je: verstrooiing? Als je uiteen gedreven bent, terwijl je eerder met elkaar verbonden was? Wat doet deze tijd met u, met jou? Als je weinig naar de kerk kunt, en veel minder onderling contact hebt dan je wilt? In ieder geval word je meer op jezelf teruggeworpen. Je moet het allemaal zélf doen: je moet zélf discipline opbrengen om naar een dienst te gaan kijken, je wordt veel minder meegenomen door de gemeente. Misschien gaat je bijbelkring wel door, digitaal of in kleine groepjes, ik hoor van mensen dat de kring hen echt

helpt. Maar toch: je staat er veel meer alleen voor.

En dan kan zomaar de twijfel toeslaan. Geloof ik het eigenlijk nog wel, allemaal? De moedeloosheid kan je in de greep krijgen. Je kunt last krijgen van zelfmedelijden. 'Ik hoor nooit wat van de kerk. Zie je wel? Ze denken niet aan mij.' En je vergeet dat je misschien zelf juist iets voor een ander zou kunnen doen, een ander zou kunnen opbellen. Het kan zomaar zijn dat je geloofsleven droog komt te staan. Je wordt kwetsbaar. Straks zullen we zingen, in Gezang 338, over onze strijd, de angsten en onzekerheid die ons kunnen overvallen, de maskers waarachter we ons verschuilen, de ijdelheid die ons parten speelt.

Leven in de verstrooiing maakt je kwetsbaar. En houd het dan maar eens vol... Afgelopen vrijdag was er hier een bidstond voor vervolgde christenen. We hebben toen onder meer gebeden voor pastor Nalaka en zijn vrouw in Sri Lanka. Zij wonen in een dorp waar de mensen zich fel tegen christenen keren. Begin dit jaar raakten zij lichtgewond toen ze werden aangevallen door een groep boze dorpsbewoners. Elke dag ervaren ze hoe ze worden tegengewerkt. Ze zeggen: 'In ons dorp mogen we geen boedenschappen doen. We lopen zo'n twee kilometer naar een ander dorp om eten te kopen.' Dan sta je alleen. Je bent kwetsbaar. Daarom wordt gebed gevraagd voor hen.

3. Bemoediging vanuit Jeruzalem

Maar juist al die kwetsbare mensen in de verstrooiing, die heeft Jakobus op het oog. Of eigenlijk moet ik zeggen: 'Die heeft Gód op het oog. Die heeft Jézus op het oog.' Want Jakobus schrijft deze brief als 'dienstknecht van God en van de Here Jezus Christus'. vanuit Jeruzalem gaat deze brief de wereld in, om al die mensen die er alleen voor staan, al die kleine gemeenten, te helpen, te versterken.

Over deze brief las ik iets moois. Als je deze brief leest, dan lijkt het soms dat Jakobus van de hak op de tak springt. Er is vaak niet zoveel lijn in te ontdekken. Allerlei thema's komen voorbij. Maar waarom lijkt de rode draad te ontbreken? Wat is het voor brief? Wat mij trof is dit. Het zou heel goed kunnen, schreef een bijbeluitlegger, dat het in deze brief gaat om preekaantekeningen. Je komt ook heel vaak aansporingen tegen: 'Mijn broeders, dit!' en 'Mijn broeders, dat!' Het kan gaan om aantekeningen van Jakobus zelf, maar het kan ook heel goed zijn dat iemand onder zijn gehoor aantekeningen heeft zitten maken. De geleerden zeggen dat de taal van de brief héél verzorgd is, prachtig Grieks. Het moet een intellectueel geweest zijn die deze brief geschreven heeft. Het

zou zómaar kunnen zijn dat iemand die preken zó waardevol vond, dat hij of zij aantekeningen heeft gemaakt, en naar Jakobus gegaan is, en gezegd heeft: 'Broeder Jakobus, hier heeft u mijn aantekeningen. Uw preken zijn zó waardevol, kunt u die aantekeningen niet rondsturen? Zo kunnen méér mensen de zegen daarvan ervaren.' Toen ik dat las, dacht ik: 'Eigenlijk is dat een soort *livestream* uit de Oudheid. De preken op één plek worden de wereld in gestuurd! Zodat ook anderen bemoedigd worden, versterkt worden!'

Alleen al in dit eerste zinnetje, Jakobus 1: 1, zit zóveel bemoediging! Vanuit Jeruzalem gaat deze brief naar de 'twaalf stammen in de verstrooiing'. 'Twaalf stammen', daar moeten we ook even bij stilstaan. Dat is een

wonderlijke aanduiding. Het volk Israël, dat is begonnen als een volk met twaalf stammen. Maar na de dood van koning Salomo viel het rijk uiteen: in het noorden het Tienstammenrijk, in het zuiden het Tweestammenrijk: Juda en Benjamin. In het jaar 722 voor Christus werden de mensen van het Tienstammenrijk weggevoerd naar Assyrië, en van die weggevoerde tien stammen is nooit meer wat vernomen. Ja, er was een kleine groep achterblijvers. Die vermengden zich met andere volken en dan werden de Samaritanen. Er waren ook vluchtelingen: mensen die uit het Tienstammenrijk gevlucht waren naar Juda, naar Jeruzalem. Maar van die tien stammen is heel weinig overgebleven.

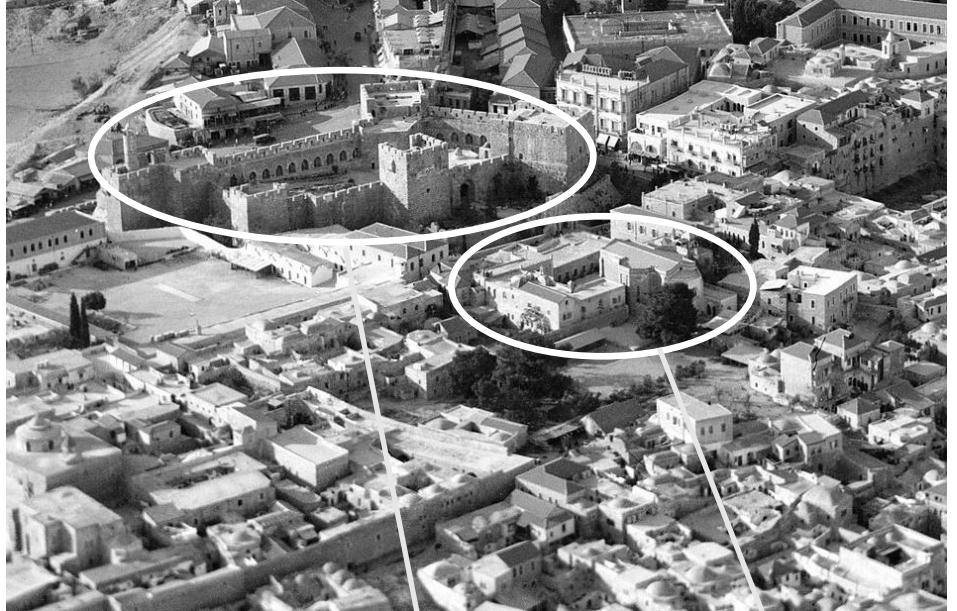
En dan, nu, schrijft Jakobus opeens: 'Ik schrijf aan de twaalf stammen'. Waarom zegt hij dat? Wat bedoelt Jakobus?

Met die uitdrukking maakt hij een paar dingen duidelijk. Hij zegt: 'Ik schrijf aan mensen die wortelen in Israël. Jezus is niet gekomen om een nieuwe religie te stichten. Nee, Hij is gekomen om het volk van God tot bloei te brengen. De God van Israël is de God van de hele wereld. Jezus Christus brengt die twaalf stammen weer tot bloei, zélfs al is het in de verstrooiing! Die twaalf stammen van Israël waren inderdaad verstrooid! Maar de Here Jezus maakt Zijn volk weer compleet, doordat er van overal mensen bijkomen! Zo gaat het verder, de wereld over: Joden en niet-Joden samen, sámen het volk van God, sámen de twaalf stammen.'

Er zit zóveel troost in die uitdrukking: de 'twaalf stammen'. Ook voor ons! We horen bij elkaar! En samen horen we bij God. We zijn van Hem! Zijn volk, de schapen van Zijn kudde! We hebben gelezen aan het begin van de dienst, uit Ezechiël 34, waar God zegt: 'Zoals een herder op zoek gaat naar zijn kudde op de dag dat hij te midden van zijn verspreide schapen is, zo zal ik op zoek gaan naar Mijn schapen. Ik zal ze redden uit alle plaatsen waarheen ze verspreid zijn op de dag van wolken en donkerheid.' Zó is God, zó is de goede Herder! Vandaag zoekt Hij ook jou op, daar waar jij bent. Of dat nu hier is of thuis, of waar dan ook. Hij zoekt je op, om jou te versterken, met Zijn Woord en ook met de tekenen van brood en wijn. Misschien vier je het thuis in gedachten mee. Dan eten en drinken wij hier in de kerk als het ware plaatsvervangend voor jou. Misschien eet en drink je ook thuis mee. Of je wacht nog, omdat je nog toe aan het groeien bent naar het doen van belijdenis. Hoe dan ook, je hoort er helemaal bij! Vanuit Jeruzalem worden wij bemoedigd door Jakobus, als instrument in de handen van God Zelf, van Jezus Christus Zelf. Ik weet nog goed hoe ik bemoedigd werd in Jeruzalem, toen ik daar het Avondmaal mocht meevieren in Christ Church. Je moet je voorstellen: Christ Church is een Anglicaanse kerk in de Oude Stad van Jeruzalem. Het is de oudste protestantse kerk in het Midden-Oosten. Aan de overkant van de straat staan de resten van het paleis waar Pontius Pilatus verbleef als hij in Jeruzalem was. Het is hoogstwaarschijnlijk dat op die plek, aan de overkant van de straat, Jezus veroordeeld is tot de dood aan het kruis. En dan ben je in die kerk, waar het Heilig Avondmaal wordt gevierd, elke zondag. Je loopt naar voren, je knielt neer, - je mag ook blijven staan, maar het doet je veel om te knielen, - en dan

komt de dominee met een stukje matse, van dat ongezuurde brood. Hij legt dat stukje matse in de palm van je hand, en hij zegt: 'The body of Christ...' en dan duwt hij met zijn vinger dat stukje matse kapot, '... broken for you'. 'Het lichaam van Christus...', krak, '... gebroken voor jou.' En dat op een steenworp afstand van de plaats waar Jezus werd gegeteld, waar de haakjes van de gesel sporen trokken door Zijn lichaam. 'The body of Christ, broken for you.'

En vervolgens 'The blood of Christ, shed for you', 'Het bloed van Christus, vergoten voor jou', terwijl aan de andere kant van de straat de doornenkroon diep in de huid van de Heiland werd gedrukt.

Paleis, gebouwd door Herodes, gebruikt door Pilatus als hij in Jeruzalem was

Christ Church

Jezus, de Zoon van God, Hij maakte Zich bewust kwetsbaar, Hij koos ervoor om alleen te staan, omdat Hij wist hoe kwetsbaar jij en ik zouden zijn, omdat Hij voorzag dat jij en ik soms alleen zouden staan. Nooit zo alleen als Hij, dat nooit. God zij dank, dat nooit. Hij ging veel verder dan wij ooit kunnen gaan, in Zijn liefde voor jou en mij.

Voor onze zonden gaf Hij Zichzelf. Voor ons falen liet Hij Zich kruisigen. Hij komt je te hulp in je eenzaamheid. Hij zoekt je op in je kwetsbaarheid, je twijfel, je schuld, je verdriet, je moeite, je zorg... *Hij komt je versterken in de verstrooiing.*

4. Wees blij in je Heiland!

Juist dáárom kan Jakobus zijn lezers groeten met een prachtige groet: 'Wees verheugd!' In het Grieks is dat maar één woordje: 'Chairein!' Het is een groet die vaak gebruikt werd maar die in het Nieuwe Testament niet zo vaak voorkomt. Meestal is het een andere groet: 'Vrede zij u', of 'Genade zij u en vrede'.

Déze groet komen we maar drie keer tegen: één keer is het de groet van een Romeinse officier, in Handelingen 23, één keer dus hier, in Jakobus 1, en één keer óók door Jakobus, in Handelingen 15, bij die grote vergadering waar Jakobus de voorzitter van was. Ongetwijfeld hield Jakobus van deze groet: 'Wees blij! Wees verheugd!' Dát is wat hij meegeeft, dat is wat de Heilige Geest via Jakobus meegeeft aan al die christenen in de verstrooiing. 'Wees blij! Zit niet bij de pakken neer. Laat je niet uit het veld slaan. Voorkom dat de moedeloosheid je in de greep krijgt. Laat je niet meesleuren door de verleidingen om je heen. Nee, wees blij! Verheug je in je Heer, in je Redder, in je Heiland!' Hij komt naar jou toe in de verstrooiing. Door Zijn Woord. Door brood en wijn. Kom jij nu naar Hem toe, en láát je bemoedigen. Láát je versterken! Amen.